

ОСВІТНЄ ПРАВО ТА МЕТОДОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

УДК 378.011.3-051-045.32

*Булда А. А.
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри правознавства
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова*

*Корецька А. С.
магістрантка факультету історичної освіти
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова*

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Стаття присвячена актуальним проблемам інтернаціоналізації вищої педагогічної освіти, як важливої умови сучасної професійної підготовки майбутніх вчителів для нової реформованої української школи. Спираючись на основні положення “Педагогічної Конституції Європи” як важливого документу практичної реалізації основних підходів до інтеграції педагогічної підготовки майбутніх вчителів, досліджуються основні аспекти визначення єдиної ціннісної та методологічної платформи підготовки нового вчителя для об’єднаної Європи ХХІ століття. Мета статті актуалізувати основні параметри педагогічної освіти, принципи її розвитку, зміст, умови та очікувані результати реалізації.

Ключові слова: інтернаціоналізація, вища педагогічна освіта, українська школа.

Актуальність дослідження обґрунтовується посиленням впливу процесів інтернаціоналізації на ефективність і міжнародну конкурентноспроможність університетів, внаслідок чого вони перетворюються на активних агентів світового ринку освітніх послуг.

В законі України “Про вищу освіту” в тій частині, яка стосується міжнародного співробітництва визначені основні пріоритети реалізації інтернаціоналізації вищої освіти. Важливим компонентом здійснення інтернаціоналізації педагогічної вищої освіти, підготовки сучасного вчителя для нової української школи є реалізація основних положень та статей такого документу як “Педагогічна Конституція Європи”.

У травні 2013 року у старовинному німецькому місті Франкфурт- на-Майні відбувся Другий форум ректорів педагогічних університетів Європи, де була прийнята **Педагогічна Конституція Європи**.

Ця подія має непересічний характер. Водночас, вона не є винятком чи одноразовою акцією. Це – логічне продовження педагогічних ініціатив, внесених Міністерством освіти і науки України в останні роки щодо модернізації європейського освітнього простору.

Академічний Форум участь у якому взяли ректори університетів та зацікавлені

особи 11 країн Європи, затвердив документ стратегічного значення – *аксіологічну платформу підготовки Нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття*.

Цінності, задекларовані в ньому, мають загальнолюдське значення - й однаково потрібні народам і країнам європейського простору. Документ отримав амбітну назву: *“Педагогічна Конституція Європи”*.

Він встановлює принципи узгодженої трансуніверситетської політики, регламентує педагогічну діяльність та визначає загальний механізм підготовки педагогічних кадрів. На його основі ми маємо намір готувати вчителя, який виховає нові покоління європейців, здатних жити у спільному Європейському Домі у повазі, порозумінні і співпраці на основі таких загальнолюдських цінностей, як демократія і права людини, миролюбство і екологічна безпека, солідарність тощо.

Уявлення про гуманістичні основи педагогічної освіти європейського простору сформувались ще в епоху античності. Їх загальнолюдський зміст шліфувався в процесі сходження країн Європи сходами прогресу. Кожна з наступних історичних епох послідовно формувала модель педагогічної освіти як освіти гуманістичної, креативної, людино – і культуротворчої. Необхідно віддати найвищу шану славетним педагогам, мислителям, подвижникам освітньої справи, що у ході історичного розвитку сформували спільну платформу цінностей, актуальну для всіх країн і народів європейського континенту та і всього світу. *Однак, умови для реалізації цієї моделі з'явилися порівняно недавно. В їх основі – розпад останніх імперій, символом чого стала руйнація Берлінської стіни, загальне прагнення європейських народів жити в мирі і дружбі, взаємній повазі і співпраці.*

Об'єднавчий процес, що розгортається нині на теренах Європи, потребує формування сучасного суб'єкта європейської життєдіяльності - людини, здатної до співжиття у полі культурному суспільстві за принципами гуманізму, милосердя, справедливості і свободи. Реалізація цього неможлива без учителя - одного із ключових суб'єктів позитивних змін. Власне учитель покликаний суспільством бути провідником демократичних ідей та високої моралі. Навчаючи дітей і молодь, формуючи їх світогляд і культуру він здатен виховати у молодого покоління прагнення до взаєморозуміння, солідарності, толерантності та ефективної співпраці в умовах життя у спільному європейському домі. Педагогам (учителям, вихователям, соціальним педагогам, викладачам вищих навчальних закладів) посилено утверджувати в освітньому просторі Європи авторитет духовності, ідеали європейської спільноти.

“Педагогічна Конституція Європи” змінює історичну місію сучасного вчителя. Адже майбутнє кожного народу, країни і співдружність народів значною мірою залежать від якісної підготовки майбутніх педагогів, які мають внести в середовище поколінь благородні ідеї і цінності. Бездуховність руйнує, духовність - окрилює, стверджує, надихає на творчість. Учитель має протиставити бездуховності систему цінностей, які звеличують людину, повертають її до дійсної культури, спонукають до співпраці.

Нині європейські країни пропонують розмаїття моделей здійснення такої підготовки вчителя як за змістом, так і за формою. Об'єднавчі освітні процеси, що відбуваються в сучасній Європі, спонукають до пошуку спільних засад складної архітектури професійної підготовки педагогів. Педагогічна Конституція Європи передбачає визначення єдиної ціннісної та методологічної платформи підготовки нового учителя для об'єднаної Європи XXI ст. Документ також висвітлює основні

параметри педагогічної освіти, як то принципи її розвитку, зміст, умови, очікувані результати реалізації.

Провідними із сформульованих цінностей стали: людиноцентризм, толерантність, миролубство, екологічна безпека, дотримання прав людини, солідарність. Підготовка педагогів за єдиною шкалою загальнолюдських цінностей й з урахуванням національних особливостей є тим головним остовом, навколо якого мають здійснюватись модернізаційні та інноваційні процеси педагогічної освіти в сучасному європейському просторі. Європейський вчитель покликаний знайти відповіді на виклики епохи й сприяти входженню учнівської і студентської аудиторії в лоно прогресу наукового знання, високої культури, соціально-практичного досвіду поколінь, загальнолюдських соціокультурних цінностей, духу гуманізму і людинолюбства [1].

Інтернаціоналізація останнім часом все більше виявляється у сфері вищої освіти в діяльності університетів, що забезпечує їм місце на міжнародному ринку освітніх послуг шляхом ведення конкурентної боротьби. Серед стимулів розвитку інтернаціоналізації вищої освіти для країн виділяють:

- академічні (розширення доступу до вищої освіти, підвищення якості вищої освіти; міжнародне визнання і покращення позицій в міжнародних рейтингах, створення і впровадження знань);

- економічні (короткостроковий економічний ефект від прямих витрат іноземних студентів, підготовка кваліфікованої робочої сили з навичками у сфері міжнародної співпраці, умови для довгострокового економічного розвитку);

- політичні (розвиток публічної демократії, міжнародна співпраця);

- соціально-культурні (об'єднання провідних науковців для вирішення глобальних проблем та досягнення сталого розвитку, підвищення рівня міжнародної комунікації, підвищення толерантності у суспільстві) .

З метою отримання зазначених переваг розробляються та впроваджуються національні та університетські стратегії (програми, політики, плани) інтернаціоналізації вищої освіти. Згідно з результатами міжнародних досліджень такі стратегії широко представлені в університетах Європи і Азії. Варто зазначити, що більшість програм інтернаціоналізації вищої освіти характеризується наявністю чітких цілей і критеріїв оцінки рівня реалізації. Водночас процеси інтернаціоналізації у вищій освіті України ще є недостатньо активними, про що свідчать незначна присутність вітчизняних університетів в міжнародних академічних рейтингах, низький рівень цитування наукових публікацій, незначна диверсифікація джерел фінансування університетів, низькі показники академічної мобільності. Це зумовлено недостатньою увагою до напряму інтернаціоналізації вищої освіти та загалом негативно впливає на ефективність діяльності університетів, їх конкурентоспроможність і розвиток національної економіки [2].

Сучасні перетворення системи вищої освіти викликані трансформацією соціальної, політичної та економічної сфер суспільства. Важливо наголосити, що в сучасних умовах формування ринкової економіки освітня сфера все більше починає реагувати на погребі споживача та формувати свій зміст відповідно до вимог сьогодення. У зв'язку із підвищенням рівня мобільності сучасні фахівці мають бути конкурентоздатними незалежно від місця отримання освіти та подальшого здійснення трудової діяльності

Інтернаціоналізація освіти передбачає академічну мобільність студентів та

викладацького складу. У зв'язку з цим постає низка питань від зарахування студентам прослуханих за кордоном курсів до збереження робочого місця та заробітної плати викладачів під час їх довгострокових стажувань. Цікавим є досвід німецьких вищих навчальних закладів, які практикували стажування не тільки викладацького складу, а й адміністративного персоналу, що мало своїм наслідком підвищення ефективності функціонування закладу в цілому.

Важливим кроком для законодавчого закріплення та подальшого регулювання процесу інтернаціоналізації української вищої освіти стало обговорення Міністерством освіти і науки України проекту “Положення якому чітко визначені форми про порядок реалізації права на академічну мобільність”, у академічній мобільності для студентів, а саме: навчання за програмами студентського обміну у вищому навчальному закладі-партнері; навчання за спільними освітніми програмами; мовні і наукові стажування; навчальна (дослідницька, виробнича) практика; участь у літніх школах; участь у конференціях, семінарах тощо.

Інноваційною, проте не закріпленою законодавчо в Україні є так звана “інтернаціоналізація вдома” (internationalization at home), що передбачає функціонування програм з вивчення іноземних мов та вивчення навчальних дисциплін іноземними мовами; вивчення онлайн курсів іноземних відкритих університетів з та без отримання відповідного сертифікату після їх проходження; залучення до навчального процесу науково-педагогічних фахівців з інших країн; наявність іноземних студентів у вищому навчальному закладі; міжнародні наукові проекти, публікації та ін [3].

На нашу думку, зважаючи на економічну та політичну кризу в країні необхідним є розвиток механізмів “інтернаціоналізації вдома” в українському освітньому просторі. Першим кроком пропонується введення вивчення он-лайн курсів відкритих іноземних університетів у межах самостійної роботи студентів, запровадження вивчення іноземних мов за допомогою сучасного програмного забезпечення, а також заохочення студентів використовувати можливості Інтернет для спілкування з носіями мови. На жаль, на даний час ці можливості не використовуються повною мірою.

Підводячи підсумки, варто зазначити, що для ефективної інтеграції української освіти у даний процес необхідна розробка національної стратегії інтернаціоналізації вищої освіти, а також вироблення такої стратегії на рівні кожного вищого навчального закладу. Серед переваг інтернаціоналізації можна виділити три аспекти. Перший – це формування зрозумілої для міжнародної спільноти системи вищої освіти, що досягатиметься шляхом інтеграції з європейським простором вищої освіти і дослідницьким простором. Другий аспект – забезпечення конкурентоздатності українських вищих навчальних закладів. За словами першого заступника Міністра. Цього можна досягти підтримуючи міжнародне співробітництво університетів, їх участь у міжнародних проектах та програмах, підвищення якості вищої освіти в середині кожного університету. Третій – це посилення потенціалу вищих навчальних закладів, підготовка їх до активної участі у міжнародних проектах.

Використані джерела:

1. Андрущенко В. Конституціоналізація освітнього простору Європи: аксіологічний вимір / В. П. Андрущенко, Т. В. Андрущенко, В. Л. Савельєв. – К. : 2014. – 460 с.
2. Семенець Ю. О. Інтернаціоналізація вищої освіти: у пошуках перспектив вдосконалення стратегії провідних Українських ВНЗ / Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Випуск 14, ч. 2, 2017.

3. Педагогіка вищої школи / В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волощук [та ін.]; за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенка, В. І. Лугового. – К. : Педагогічна думка. – 2009. – 256 с.
4. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти : монографія / Ю. М. Рашкевич. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

Булда А. А., Корецкая А. С. Интернационализация высшего педагогического образования как фактор развития профессиональной подготовки специалистов.

Статья посвящена актуальным проблемам интернационализации высшего педагогического образования, как важного условия современной профессиональной подготовки будущих учителей для новой реформированной украинской школы. Опираясь на основные положения "Педагогической Конституции Европы" как важного документа практической реализации основных подходов к интеграции педагогической подготовки будущих учителей, исследуются основные аспекты определения единой ценностной и методологической платформы подготовки нового учителя для объединенной Европы XXI века. Цель статьи актуализировать основные параметры педагогического образования, принципы ее развития, содержание, условия и ожидаемые результаты реализации.

Ключевые слова: интернационализация, высшее педагогическое образование, украинская школа.

Bulda A., Koretskaya A. Internationalization of higher pedagogical education as a factor in the development of professional training of specialists

The article is devoted to the actual problems of internationalization of higher pedagogical education as an important condition of modern professional training of future teachers for a new reformed Ukrainian school. Based on the main provisions of the Pedagogical Constitution of Europe as an important document of practical implementation of the main approaches to the integration of teacher training of future teachers, the main aspects of the definition of a unified value and methodological platform for the preparation of a new teacher for a united Europe of the XXI century are explored. The purpose of the article is to actualize the main parameters of pedagogical education, the principles of its development, content, conditions and expected results of implementation.

Keywords: internationalization, higher pedagogical education, Ukrainian school.

УДК 378.014.3:34(477)

Шитий С. І.
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії та історії держави і права,
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ НОВІТНЬОЇ КОНЦЕПЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто проблемні питання концепції реформування вищої юридичної освіти в Україні. Проаналізовано окремі дискусійні положення концепції. Також проаналізовано законопроекти, напрацьовані на основі концепції реформування вищої правничої освіти.

Ключові слова: право, освіта, юридична освіта, правнича освіта, вища освіта, вища юридична освіта, вища правнича освіта.

Україна, як незалежна держава, в останні роки стала на шлях кардинальних реформ основних сфер суспільного життя. Ключову роль у реалізації будь-яких реформ відіграють правники. Як законодавці, юристи формують правові основи